

Fundusze Europejskie

**INWESTYCJA
W NASZE
BEZPIECZENSTWO**

Nabory wniosków

**Miliony na rozwój
psychiatrycznej opieki zdrowotnej
dla dzieci i młodzieży**

**Fundusze Europejskie
w oczach najmłodszych**

Spis treści

Fundusze Europejskie

Inwestycja w nasze bezpieczeństwo.....	4
Preferencyjne pożyczki już dostępne. Lubelskie liderem.....	6
Regionalne Granty na rewitalizację – kolejne źródło finansowania dla projektów rewitalizacyjnych.....	22

Spółeczeństwo

Miliony na rozwój psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży.....	8
Polityka senioralna EFS+ – priorytetowe działanie Województwa Lubelskiego.....	10
Wsparcie dla społeczności marginalizowanych.....	18

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”
wersja elektroniczna

Wydawca: Departament Zarządzania Programami Regionalnymi
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl, rpo.lubelskie.pl,
funduszeUE.lubelskie.pl,
www.facebook.com/FunduszeEuropejskieLubelskiego

Edukacja

Nowe miejsca wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim.....	16
Stypendia dla najzdolniejszych.....	20

Gospodarka

Obieg zamknięty – opłacalne otwarcie na środowisko.....	12
Poradnik dla zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.....	21
Harmonogram międzynarodowych wydarzeń gospodarczych dla MSP z naszego regionu.....	27

Informacja i promocja

Fundusze Europejskie w oczach najmłodszych.....	14
Lubelskie Fundusze Europejskie w obiektywie.....	24
15-lecie istnienia Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich!.....	26

Redakcja: Oddział Komunikacji i Promocji, Departament Zarządzania Programami Regionalnymi

Fotografie: Adrianna Iwan, Jacek Szczerba, Żaklina Król-Majewska, Łukasz Frączek, Marcin Tarkowski, Jan Jakub Smarczewski PIXEL, PIFE, MFilm, uStock, pexels.com, pixabay.com, @UMWL.

Okładka: Uroczystość przekazania quadów strażakom z powiatów radzyńskiego, łukowskiego, parczewskiego, włodawskiego i bialskiego zorganizowano na dziedzińcu Pałacu Potockich, zrewitalizowanego w ramach RPO WL 2014-2020.

E-book: Pobierz elektroniczną wersję „Pulsu Regionu”. E-book znajdziesz na stronie www.funduszeUE.lubelskie.pl w zakładce Wiadomości – E-publicacje

Inwestycja w nasze bezpieczeństwo

W Krasnymstawie Marszałek Województwa Lubelskiego uczestniczył w przekazaniu 43 quadów z powiatów chełmskiego, hrubieszowskiego, krasnostawskiego, łączyńskiego, świdnickiego, tomaszowskiego.

167 quadów trafiło już do wybranych jednostek ochotniczych straży pożarnych. Wartość jednego pojazdu to 80 tys. zł. Sprzęt będzie wspierał jednostki wchodzące w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Za jego zakup odpowiada Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej która realizuje projekt „Dostosowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie województwa lubelskiego do zmian klimatycznych, zmian w środowisku naturalnym oraz zagrożeń cywilizacyjnych”. Projekt finansowany jest z Funduszy Europejskich w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, Działanie 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne.

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie mogła podjąć tę inwestycję dzięki dofinansowaniu z Funduszy Europejskich projektu „Dostosowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie województwa lubelskiego do zmian klimatycznych, zmian w środowisku naturalnym oraz zagrożeń cywilizacyjnych”. Całkowita wartość projektu to **130 549 190,00 zł**, natomiast dofinansowanie z UE wynosi **107 477 640,00 zł**.

Warto podkreślić, że projektu ma charakter ponadlokalny i będzie realizowany na

terenie całego województwa lubelskiego. Sprzęt, który otrzymają jednostki straży pożarnej to nie tylko quady, ale także łódzie, ciężkie pojazdy ratowniczo-gaśnicze i inny mniejszy sprzęt, który posłuży podczas akcji ratowniczych.

Quady już trafiły do strażaków

Quady z przyczepami trafiły już do jednostek ochotniczych straży pożarnych. Przekazywano je partiami w:

- Zamościu i Kraśniku (9 października br.) przekazano 42 sztuki dla PSP i OSP z powiatów: biłgorajskiego (12

sztuk), zamojskiego (12 sztuk), janowskiego (5 sztuk), kraśnickiego (8 sztuk), opolskiego (5 sztuk).

- Radzynie Podlaskim (13 października), skąd 43 quady trafiły do PSP i OSP z powiatów: radzyńskiego (7), łukowskiego (9), parczewskiego (6), włodawskiego (7), bialskiego (14).
- Krasnymstawie (24 listopada) 43 quady przekazano OSP i PSP z powiatów: chełmskiego (11), hrubieszowskiego (6), krasnostawskiego (8), łączyńskiego (5), Świdnickiego (3), tomaszowskiego (10).

Po 12 quadach trafiło do strażaków z powiatów zamajskiego i biłgorajskiego

- Rykach (8 grudnia) 39 quadów zasiliło jednostki straży pożarnej z powiatów: lubelskiego (15), lubartowskiego (11), puławskiego (8) i ryckiego (5).

Bezpieczeństwo przede wszystkim

Jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa lubelskiego zostaną wyposażone w pojazdy m.in. 44 pojazdy ratowniczo-gaśnicze, 2 samochody z drabinami mechanicznymi, 7 łodzi, 167 quadów i specjalistyczny sprzęt ratowniczy (m.in. 173 motopompy, 173 zestawy pilarza), który wesprze również strażaków w likwidacji skutków zdarzeń, które stanowią zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz dla środowiska naturalnego, w szczególności w trudnodostępnym terenie (m.in.: w zakresie ratownic-

stwa wysokościowego, technicznego, ekologicznego, chemicznego, wodnego i przeciwpowodziowego), a także jako kompleksowe rozwiązanie dostaw wody pitnej w sytuacjach kryzysowych.

Co zyska region

Dzięki Funduszom Europejskim strażacy przede wszystkim będą mogli skuteczniej przeprowadzać akcje ratunkowe na obszarze całego województwa. Sprawniejsza będzie też ewakuacja osób poszkodowanych w wypadkach na drogach. O tym do czego strażacy wykorzystają nowy sprzęt opowiadają oni sami. Szacuje się, że w wyniku realizacji projektu:

- środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami objęty zostanie obszar o powierzchni 468 542 ha,
- inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania,

gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych wyniosą 1 138 000 PLN,

- zakupionych zostanie 58 wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof,
- doposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof zostanie 376 jednostek służb ratowniczych.

- *Najczęściej pierwsza na miejsce zdarzenia przyjeżdża straż pożarna. Fundusze Europejskie pomagają w tym, żeby działania ratowniczo-gaśnicze były jeszcze sprawniejsze i skuteczniejsze, a sprzęt ratowniczy nie zawodził.* - mówi **Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.**

DZPR

Uroczystość przekazania quadów strażakom z powiatów radzyńskiego, łukowskiego, parczewskiego, włodawskiego i bialskiego zorganizowano na dziedzińcu Pałacu Potockich, zrewitalizowanego w ramach RPO WL 2014-2020.

Strażacy z powiatów kraśnickiego, opolskiego i janowskiego wzbogacili się o 18 nowoczesnych pojazdów

Preferencyjne pożyczki już dostępne.

Lubelskie liderem

Nasz region może poszczycić się nie tylko uzyskaniem jako pierwszy w kraju decyzji Komisji Europejskiej zatwierdzającej program regionalny (Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027), ale także utworzeniem pierwszych Funduszy Powierniczych wdrażających instrumenty finansowe. Województwo Lubelskie powierzyło to zadanie Bankowi Gospodarstwa Krajowego (BGK), który zarządzać będzie kwotą 343,8 mln euro.

23 listopada br. zostały podpisane umowy z podmiotami, które za pomocą rozbudowanej sieci dystrybucyjnej udzielać będą pożyczek. Do końca 2023 roku za ich pośrednictwem na rynek trafi pula 125 milionów złotych ze środków pierwszego w Polsce Funduszu Powierniczego

Lubelskie jest niekwestionowanym pionierem pod względem programowania i wdrażania instrumentów finansowych. W programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego nastąpiło istotne rozszerzenie obszarów wspieranych przez instrumenty finansowe w stosunku do wcześniejszych perspektyw finansowych. Obecnie fundusze będą przeznaczone nie tylko na rozwój sektora biznesu lecz także na inwestycje związane ze środowiskiem, kulturą, turystyką i rewitalizacją.

- Oczekiwania naszych mieszkańców zobowiązują nas do jak najlepszego zaprojektowania pożyczek. Można śmiało stwierdzić, że pożyczki te szły na miarę potrzeb zarówno dla firm, jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców województwa, czy też organizacji pozarządowych. Stawiamy mocne akcenty na możliwość umarzania pożyczek czy też skorzystania częściowo z dotacji w ramach realizacji inwestycji jak np. dotacja na magazyny energii w projektach OZE. Zależy nam, aby trafiły one jak najszybciej do ostatecznych odbiorców i przyczyniły

się do rozwoju gospodarczo-społecznego naszego województwa – mówi Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego.

Atrakcyjne pożyczki dla sektora MŚP

Tempo prac nad ustanowieniem instrumentów finansowych było i pozostaje wysokie, dzięki czemu lubelskie firmy jako pierwsze w kraju skorzystają z preferencyjnych pożyczek na swój rozwój. W dniu 23 listopada br. zostały podpisane umowy z Partnera-

mi Finansującymi, czyli podmiotami, które za pomocą rozbudowanej sieci dystrybucyjnej udzielać będą unijnych pożyczek. Już z końcem bieżącego roku za ich pośrednictwem na rynek trafi pula 125 milionów złotych ze środków pierwszego w Polsce Funduszu Powierniczego utworzonego w ramach Działania 2.6 Inwestycje rozwojowe w MŚP. Wsparcie przeznaczone będzie na inwestycje początkowe, związane z wyposażeniem firm, w tym nowoczesne technologie IT, w celu wprowadzania na rynek nowych lub udoskonalonych produktów/usług/technologii, zwiększeniem zdolności produkcyjnych lub zmiany technologii produkcji oraz na inwestycje produkcyjne wprowadzające innowacje produktowe, procesowe, marketingowe lub organizacyjne dla MŚP na wczesnym etapie rozwoju. To dla nowopowstałych firm oraz powracających na rynek po uprzedniej likwidacji przewidziane zostały specjalne warunki takie jak możliwość umorzenia do 25% kapitału pożyczki oraz długi okres finansowania wynoszący 10 lat.

Bogata oferta pożyczek już w 2024 r.

Produkty finansowe zostały precyzyjnie zaplanowane w taki sposób, aby spełniały oczekiwania wszystkich potencjalnych ostatecznych odbiorców. I tak z początkiem 2024 r. oferta wsparcia zwrotnego zostanie rozszerzona o pożyczki na inwestycje w odnawialne źródła energii z jednoczesną możliwością otrzymania dotacji na budowę magazynów energii. Ze wsparcia będą mogli skorzystać podmioty zarówno z sektora prywatnego jak i publicznego.

Absolutną nowością w instrumentach finansowych jest propozycja skierowana bezpośrednio do mieszkańców województwa, którzy będą mogli otrzymać nieoprocentowane pożyczki na budowę instalacji fotowoltaicznych, a wraz z nimi bezzwrotne finansowanie na usunięcie wysoce szkodliwego azbestu z dachów budynków mieszkalnych. Kolejnym obszarem, w którym uruchomione będą instrumenty finansowe, będzie niezmiernie istotna z punktu widzenia oszczędności energii termomodernizacja budynków publicznych, mieszkaniowych, czy należących do przedsiębiorstw. Instrumenty finansowe znajdą swoje przeznaczenie również w realizowaniu inwestycji o niższym stopniu dochodowości, jednakże

istotnych z punktu widzenia interesu społecznego, takich jak rewitalizacja zdegradowanych obszarów, rozwój i ochrona dziedzictwa kulturowego, budowa i modernizacja miejsc atrakcyjnych turystycznie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Instrumenty finansowe stanowią niezwykle atrakcyjną formę finansowania, a dzięki możliwości częściowego umorzenia pożyczki bądź otrzymania dotacji na część wydatków związanych z inwestycją, stanowi solidną alternatywę dla popularnego finansowania bezzwrotnego.

Dodatkowym atutem jest ich dostępność – pożyczki będą udzielane w sposób ciągły aż do momentu wyczerpania przeznaczonych na nie środków - oraz szybkość podejmowania decyzji kredytowych i wypłaty środków, a tym samym uruchomienie finansowania całego procesu inwestycyjnego.

Pożyczki to dobre rozwiązanie

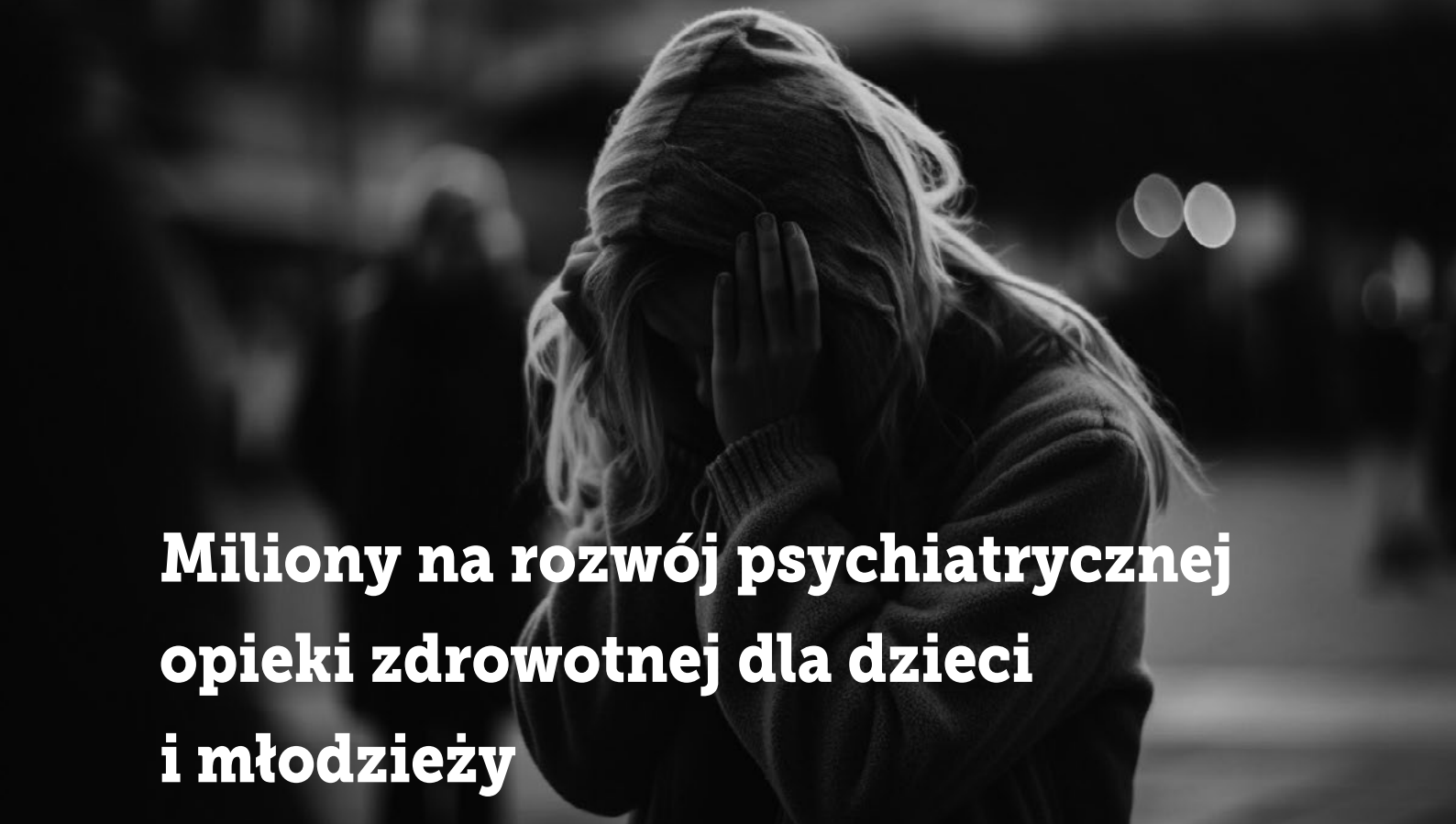
Jest to trzeci program regionalny, w którym udzielane będą pożyczki. W perspektywach finansowych na lata 2007-2013 oraz 2014-2020 wsparcie zwrotne cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem wśród lubelskich firm. Obecnie z oferty pożyczek będą mogli skorzystać również m.in. jednostki samorządu terytorialnego, związki wyznaniowe czy mieszkańcy województwa lubelskiego.

Oczekiwania naszych mieszkańców zobowiązują nas do jak najlepszego zaprojektowania pożyczek. Można śmiało stwierdzić, że pożyczki te szyste są na miarę potrzeb zarówno dla firm, jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców województwa, czy też organizacji pozarządowych – mówi Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski

Zawarte dziś umowy są pierwszymi umowami w kraju, które uruchamiają Fundusze Europejskie dla przedsiębiorstw w ramach Polityki spójności na lata 2021-27. Podpisujemy te umowy w woj. lubelskim, które jako pierwsze przygotowało program wykorzystania nowych funduszy unijnych i dziś mamy kolejny tego efekt – uruchamiamy pożyczki rozwojowe i inwestycyjne dla lubelskich firm – mówił Paweł Choraży, Dyrektor Zarządzający Pionem Funduszy Europejskich w Banku Gospodarstwa Krajowego (drugi od prawej)

Miliony na rozwój psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się wzrost częstotliwości zaburzeń w szczególności wśród dzieci i młodzieży (np. zaburzenia depresyjne, próby samobójcze, samookaleczenia, zaburzenia odżywiania, uzależnienia, zaburzenia związane ze stresem). Zapewnienie odpowiedniej opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin jest istotnym wyzwaniem społecznym. Zgodnie z danymi World Health Organization system ochrony zdrowia psychicznego funkcjonujący na terenie województwa lubelskiego powinien objąć opieką od ponad 39 do nawet 79 tysięcy osób poniżej 18 roku życia.

Ogromnym wyzwaniem, przed jakim stoi system opieki psychiatrycznej jest zapobieganie zaburzeniom psychicznym związanym z pandemią COVID-19. Dzieci i młodzież to grupa najbardziej narażona na negatywne skutki izolacji, destabilizacji życia rodzinnego i szkolnego oraz ekspozycję na negatywny medialny przekaz dotyczący wirusa SARS-CoV-2 i rozmiarów pandemii. Zgodnie z opracowanymi przez Polską Akademię Nauk badaniami dzieci i młodzież silnie i negatywnie reagują na ograniczenie bezpośredniego kontaktu z rówieśnikami i przeniesienie wielu aktywności szkolno-społecznych do sfery on-line.

Nabory wniosków

Obecnie na terenie Województwa Lubelskiego funkcjonuje tylko jeden dzienny oddział leczenia zaburzeń psychicznych dzieci w Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. prof. Mieczysława Kaczyńskiego w Lublinie. W naszym województwie wy-

raźnie brakuje ośrodków dziennego leczenia psychiatrycznego. Jest to spowodowane słabą infrastrukturą, ale przede wszystkim brakiem odpowiedniej kadry, w tym lekarzy psychiatrów ze specjalizacją dziecięcą i młodzieżową. Tym bardziej pożądanym kierunkiem działań jest więc rozwój usług środowiskowych. I właśnie w tym pomoże program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

O tym jak istotną sprawą dla Zarządu Województwa Lubelskiego jest opieka psychiatryczna dla dzieci i młodzieży jest to, że znalazła się wśród przedsięwzięć, które trafiły do „Wykazu planowanych operacji o znaczeniu strategicznym” programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

27 listopada br. Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Lubelskiego pozytywnie zaopiniował kryteria wyboru projektów w dwóch działaniach dedykowanych problematyce zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży:

- Działanie 7.8 Infrastruktura ochrony zdrowia,
- Działanie 8.6 Usługi zdrowotne.

Decyzja Komitetu otworzyła możliwość do ogłoszenia naboru wniosków (typ niekonkurencyjny), których beneficjentem będzie Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie.

Regionalne Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży

Praktyczną odpowiedzią na wyzwania jest powołanie Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublinie. W strukturze Centrum znajdują się również placówki w:

- Lublinie (Poradnia Zdrowia Psychicznego, Oddział Psychiatryczny Ogólny, Oddział Dzienny Psychiatryczny, warsztaty terapii zajęciowej, Regionalne Centrum Koordynacji, Infolinia 24/7)
- Cholewiance (Oddział Dzienny Psychiatryczny, hostel interwencyjny)

dla młodzieży, warsztaty terapii zajęciowej);

- Chełmie (Poradnia psychologiczna, Oddział Dzienny Psychiatryczny, warsztaty terapii zajęciowej);
- Radecznicy (Poradnia psychologiczna);
- Suchowoli (Poradnia psychologiczna).

Główne cele tego rozwiązania to:

- Utworzenie ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.
- Zwiększenie dostępności do świadczeń w obszarze psychiatrii dzieci i młodzieży poprzez utworzenie nowych poradni psychologicznych, poradni zdrowia psychicznego oraz znaczne zwiększenie liczby miejsc na oddziałach dziennych.
- Poprawa jakości świadczeń zdrowotnych w ramach opieki całodobowej poprzez budowę nowego oddziału psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży.

Investycje

Realizacja powyższych planów wymagać będzie znaczących inwestycji w infrastrukturę poszczególnych placówek. Ich realizację zabezpieczą pieniądze z pochodzące z Funduszy Europejskich. Na 24 stycznia 2024r. zaplanowane zostało ogłoszenie naboru wniosków w ramach Działania 7.8 Infrastruktura ochrony zdrowia. Łączna wartość wsparcia jaką pozyskać może szpital przekracza 11,1 mln euro. Za te pieniądze:

1. w Lublinie powstanie nowy obiekt mieszczący:
  - Poradnię psychologiczną,
  - Zespół Pierwszego Kontakt, u,
  - Oddział dzienny psychiatryczny (40 miejsc),
  - Warsztaty Terapii Zajęciowej,
  - Regionalne Centrum Koordynacji, Infolinia,
  - Oddział Psychiatryczny Całodobowy (40 miejsc).
2. W Cholewiancie przebudowane, rozbudowane i wyposażone zostaną dwa budynki w którym zlokalizowane zostaną:
  - Poradnia psychologiczna,
  - Zespół Pierwszego Kontakt, u, Koordynator lokalny,
  - Zespół Koordynacji Międzyinstytucjonalnej
  - Oddział dzienny psychiatryczny (30 miejsc)

- Warsztaty Terapii Zajęciowej
  - Hostel Interwencyjny.
3. W Chełmie zmodernizowany zostanie oddział z:
    - poradnią psychologiczną,
    - Zespołem Pierwszego Kontakt, u
    - Oddziałem dziennym psychiatrycznym (10 miejsc)
    - Warsztatami Terapii Zajęciowej
- W Suchowoli i Radecznicy na potrzeby poradni psychologicznych zostaną dostosowane i wyposażone pomieszczenia.

Przygotowanie kadr

28 kwietnia 2023 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie zostało podpisane porozumienie pomiędzy Szpitalem Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego

w Lublinie a Kuratorium Oświaty w Lublinie. Na mocy tego dokumentu powstanie Regionalne Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym. Celem głównym projektu będzie rozwój środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży na terenie województwa lubelskiego poprzez doskonalenie kadr Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublinie, organizowanie leczenia, opieki specjalistycznej oraz integracji społecznej. Projekt zakłada możliwie szeroką współpracę wszystkich podmiotów z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i pomocy społecznej, która służyć będzie jak najszybszej i najskuteczniejszej pomocy dzieciom i młodzieży w kryzysie psychicznym. Regionalne

Na mocy podpisanego 28 kwietnia br porozumienia powołane zostanie do życia Regionalne Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży. Projekt współfinansowany będzie z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. W ceremonii podpisania dokumentu wzięli udział: Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, Minister Edukacji i Nauki prof. Przemysław Czarnek, Lubelska Kurator Oświaty Teresa Misiuk i dyrektor Szpitala Neuropsychiatrycznego im. prof. Mieczysława Kaczyńskiego SP ZOZ Piotr Dreher.

Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży jest adresatem wsparcia, w ramach naboru wniosków o dofinansowanie realizowanego w trybie niekonkurencyjnym. Nabór ogłoszony został 1 grudnia 2023 roku. W ramach Działania 8.6 Usługi zdrowotne programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 na jego realizację przewidziano blisko 8 mln zł.

Projekt będzie realizowany we współpracy ze 120 placówkami oświatowymi z terenu województwa lubelskiego na podstawie podpisywanych właśnie umów. Do współpracy zaproszeni zostaną także przedstawiciele instytucji wspierających

dziecko i rodzinę. Realizację projektu zaplanowano na niemal dwa lata (I kwartał 2024 r. – IV kwartał 2025 r.) W tym czasie przeprowadzone zostaną szkolenia dla:

- kadr Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublinie,
- pedagogów,
- psychologów i psychoterapeutów,
- nauczycieli,
- pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych i Ośrodków Pomocy Społecznej,
- kuratorów sądowych
- asystentów rodziny.

DZ PR

Polityka senioralna EFS+ – priorytetowe działanie Województwa Lubelskiego

Zajęcia w ośrodku utworzonym dzięki realizacji projektu „Odbudowa i konserwacja zabytkowego zespołu architektonicznego - Wikarówka w Kazimierzu Dolnym”

Polityka senioralna jest jednym z priorytetowych obszarów działania w obliczu starzejącego się społeczeństwa oraz postępujących zmian demograficznych. Osoby w podeszłym wieku są szczególnie narażone na czynniki i zdarzenia tj. samotność, utrata bliskich czy choroby przewlekłe. Możliwość zachowania aktywności życiowej w sferze fizycznej, umysłowej, społecznej oraz samodzielne funkcjonowanie w środowisku zapewnia pomysłą starość. W osiągnięciu tego stanu pomagają program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Godność człowieka stanowi fundament w hierarchii wartości. Wsparcie społeczne jest potrzebne ludziom na każdym etapie życia. Jednak seniorzy ze względu na stan zdrowia oraz mniejszą samodzielność wymagają szczególnej uwagi. Funkcjonowanie osób starszych w dużym stopniu zależy od relacji ludzi z najbliższego otoczenia oraz postaw i zaangażowania całego społeczeństwa.

W ostatnich latach można dostrzec wiele pozytywnych zmian dotyczących sytuacji seniorów. Istotnym czynnikiem jest integracja pokoleń, aktywizacja, edukacja, wsparcie w aspekcie zdrowia i codziennym funkcjonowaniu.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom ludzi starszych Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie realizuje projekt pn. „Polityka Senioralna EFS+” w ramach Programu Fundusze

Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Działania 8.5 Usługi społeczne Priorytetu VIII Zwiększenie Spójności Społecznej Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

– *Polityka senioralna od lat jest jednym z priorytetowych działań Samorządu Województwa Lubelskiego, a realizowany przez nas projekt „Polityka Senioralna EFS+”*

jest kompleksową odpowiedzią na wyzwania, jakie stawia przed nami demografia – mówi **dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Małgorzata Romanko**. – Wspieranie osób starszych, promowanie ich aktywności, zabezpieczanie potrzeb w postaci zindywidualizowanych usług społecznych to niezbędne elementy nowoczesnej polityki społecznej. Działania ujęte w projekcie są wyrazem solidarności międzypokoleniowej, a w konsekwencji prowadzą do umacniania kapitału społecznego, jaki niewątpliwie stanowią Seniorzy.

Projekt „Polityka Senioralna EFS+”

- skierowany jest do wszystkich gmin województwa lubelskiego. Jego realizacja odbywać się będzie we współpracy z gminami na podstawie umów partnerskich;
- usługami świadczonymi w społeczności lokalnej obejmie prawie 60,5 tys. osób, co stanowi 15% populacji mieszkańców w wieku 65 lat i więcej z terenu województwa lubelskiego. (Do tej grupy wiekowej w województwie zalicza się prawie 403 tys. osób);
- realizowany będzie w latach 2023-2027;
- wartość projektu: 52 941 176,48 euro;
- odbiorcami usług są seniorzy tj. osoby w wieku 65 lat i więcej – w tym osoby z niepełnosprawnościami, osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wykluczone komunikacyjnie, z utrud-

nionym dostępem do placówek medycznych, samotne a także opiekunowie faktyczni tych osób z województwa lubelskiego. Adresatem projektu jest także kadra bezpośrednio świadcząca usługi na rzecz seniorów w społeczności lokalnej;

- grupą docelową są osoby ze szczególnymi potrzebami m.in. w zakresie dostępu do wysokiej jakości spersonalizowanych usług świadczonych w środowisku lokalnym, zapewniających odbiorcom możliwość niezależnego życia i włączenia społecznego zgodnie z art. 19 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Cel projektu

Założeniem projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych, opiekuńczych, asystenckich i pielęgnacyjnych, a także poprawa jakości oraz dopasowanie usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych. Poprawę sytuacji seniorów niesamodzielnych zapewnią działania wspomagające nieformalnych opiekunów osób starszych.

Priorytetem jest wdrażanie procesu deinstytucjonalizacji, czyli świadczenie usług w miejscu zamieszkania, środowisku lokalnym dla seniorów, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób z niepełnosprawnościami. Kluczowym aspektem jest wsparcie o charakterze środowiskowym i personalnym, które uwzględnia stan zdrowia i zdolności psychofizyczne seniorów.

W ramach projektu realizowane będą następujące formy wsparcia:

- Usługi opiekuńcze świadczone w społeczności lokalnej, w formach dziennych, w tym, rodzinne domy pomocy, dzienne domy pomocy;
- Tworzenie warunków i usług w zakresie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania;
- Wsparcie opiekunów faktycznych (nieformalnych) osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu m.in. poprzez poradnictwo psychologiczne i gerontologiczne;
- Szkolenia kadry bezpośrednio świadczącej usługi na rzecz seniorów;
- Pomoc prawna dla osób w wieku 65 lat i więcej;
- Doradztwo w zakresie dostępności;
- Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego;
- Zakup opasek życia z systemem przywołującym i pakietów bezpieczeństwa dla seniorów.
- *Działania podejmowane w ramach projektu „Polityka Senioralna EFS+” mają charakter wspierający, przyczynią się do znaczącej poprawy jakości życia i funkcjonowania seniorów.* – mówi **Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski**. – *Wzrośnie ich poczucie bezpieczeństwa oraz zmniejszą ograniczenia wynikające z wieku i stanu zdrowia. Troska o warunki życia osób starszych to równocześnie zapewnienie podstaw do godnej starości przyszłych pokoleń.*

ROPS

Obieg zamknięty – opłacalne otwarcie na środowisko

Czy można zyskać na ekologii? Okazuje się, że tak i to nie tylko poklask ekologów i dumę z bycia „eko”, ale również realne zmniejszenie zużycia surowców oraz mniejszy problem z odpadami. Takie zyski zapewnia firmom zmiana tradycyjnego modelu biznesowego na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom, jakie stawia przed biznesem gospodarcza rzeczywistość, Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie przygotowuje nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 3.8 Gospodarka Obiegu Zamkniętego w przedsiębiorstwach. Źródłem finansowania tego naboru będzie program Fundusze Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027. Na firmy czeka ponad 118 mln zł. Będą one mogły przeznaczyć je na działania związane z zamykaniem obiegu odpadów. Nabór uwzględni dwa typy projektów:

1. mające na celu zminimalizowanie zużycia surowców, ilości wytwa-

rzanych odpadów produkcyjnych, emisji zanieczyszczeń i strat energii służące osiągnięciu założeń GOZ.

2. polegające na zamykaniu obiegu odpadów organicznych, w tym przetwarzanie/wykorzystanie np.: biomasy i bioproduktów.

Wnioski o dofinansowanie będzie można składać w drugiej połowie 2024 roku.

Definicja

Pod pojęciem „gospodarka obiegu zamkniętego” kryje się koncepcja, która zakłada zminimalizowanie zużycia

energii, surowców oraz powstawania odpadów, a co za tym idzie ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko. Do tej pory większość firm opierała swój biznes na liniowym modelu produkcji. Ten tradycyjny model zakłada przetworzenie surowców na produkt, a po jego zużyciu wyrzucenie go na wysypisko śmieci. Wyrzuca się również wszystkie odpady pozostałe po produkcji.

Nowe modele polegają między innymi na stworzeniu zamkniętej pętli procesów, w której odpady poprodukcyjne wykorzystywane są jako surowce w kolejnych fazach produkcji.

Poza aspektem środowiskowym, korzyścią płynącą z tej zmiany jest obniżenie kosztów produkcji, a co za tym idzie zwiększenie efektywności przedsiębiorstwa i zwiększenie jego zysków. Model tzw. cyrkulacji surowców minimalizuje również ryzyko związane z niestabilnością łańcucha dostaw surowców wtórnych, co w ostatnim czasie było zmartwieniem wielu firm. To oczywiście nie jedyne plusy gospodarki obiegu zamkniętego.

Zero odpadów

Podstawową zasadą gospodarki obiegu zamkniętego jest dążenie do całkowitego wyeliminowania odpadu lub zmniejszenia jego powstawania do niezbędnego minimum. Wszystkie pozostałości, które tradycyjnie były wyrzucane, są przywracane do obiegu produkcyjnego lub są poddawane recyklingowi. Doskonałym przykładem stosowania tej zasady jest recykling plastikowych butelek, które po przetworzeniu trafiają z powrotem na rynek w postaci innych wyrobów z tworzywa sztucznego. Dla przedsiębiorców po-

zbycie się problemu zagospodarowania odpadów oznacza realne oszczędności czasu i pieniędzy. Sektory gospodarki, które w najszerszym zakresie mogą z tego skorzystać to z pewnością sektor tworzyw sztucznych, budownictwo, przemysł tekstylny, czy branże, w których powstają tzw. e-odpady (zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny np. laptopy, drukarki, telefony komórkowe, kamery wideo, narzędzia elektryczne, panele fotowoltaiczne itp.).

Większe możliwości

Gospodarka obiegu zamkniętego otwiera przed przedsiębiorcami nowe możliwości. W modelu odzysku i ponownego wykorzystania, recykling, naprawa bądź regeneracja wyprodukowanych wcześniej dóbr mogą stanowić dodatkową gałąź prowadzonej działalności, która przynosi odrębne zyski. Pojawiła się też koncepcja produktu jako usługi. Zamiast sprzedać klientowi np. drukarkę, przedsiębiorca dostarcza mu usługę wydruku. To rozwiązanie przynosi korzyści zarówno producentowi,

jak i klientowi, który nie musi martwić się o zakup sprzętu, jego serwis, czy końcowo utylizację. Ogromnym plusem tego modelu jest również to, że producent jest właścicielem sprzętu, więc to w jego interesie leży długa żywotność produktu. Popularny staje się również model nazwany symbiozą przemysłową. W jej ramach odpady lub produkty uboczne z jednej branży, stają się surowcami dla innego sektora. To co dla jednego przedsiębiorcy jest odpadem, dla drugiego może być wartościowym surowcem.

Nowy wizerunek i nowi klienci

Kolejnym plusem wprowadzenia gospodarki obiegu zamkniętego są korzyści płynące z pozytywnego wizerunku firmy. Wzrastająca świadomość ekologiczna i zmieniające się preferencje klientów sprawiają, że coraz częściej wybierają oni firmy dbające o środowisko i podejmujące działania mające na nie pozytywny wpływ. Otwiera to przed przedsiębiorstwami nowe możliwości i rynki zbytu.

LAWP

Fundusze Europejskie w oczach najmłodszych

Znamy laureatów IV edycji konkursu „Lubelskie pięknieje. Jak Fundusze Europejskie zmieniają Twoją okolicę”. Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski i Anna Brzyska, Dyrektor Departamentu Zarządzania Programami Regionalnymi w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie 7 listopada 2023 roku wręczyli nagrody zwycięzcom i wyróżnionym tej edycji konkursu.

W tym roku konkurs został przeprowadzony już po raz czwarty. Podobnie jak w latach poprzednich cieszył się on dużym zainteresowaniem młodych twórców. Kapituła konkursu otrzymała do oceny 421 prac. Nagrody przyznane zostały w dwóch kategoriach wiekowych klas I-IV i V-VIII. Jury konkursu wyłoniło po 3 laureatów każdej kategorii oraz przyznało łącznie 20 wyróżnień w obu kategoriach.

Głównym wymogiem konkursowym było stworzenie pracy w formacie A3 przedstawiającej wpływ Funduszy Europejskich na najbliższe otoczenie.

Wszystkie złożone prace ten wymóg spełniły, a ich autorzy udowodnili, że są baczni obserwatorami zmieniającej się wokół nich rzeczywistości. Dostrzegli więc także wiele przedsięwzięć, które wsparły Fundusze Europejskie. Laureaci w kategorii I-IV namalowali:

1. Adam Cios: Dworzec Metropolitalny w Lublinie.
2. Julia Mostrąg: Nowe przystanki w Kraśniku wykonane w ramach projektu rewitalizacji tego miasta.
3. Karolina Laskowska: Dom w gminie Żmudź, na którym zostały zamontowane panele fotowoltaiczne.

W kategorii starszej – V-VIII zwycięzcy zaprezentowali:

- I. Marcelina Witko Nabakka: Zamojski Ratusz widziany z podcieni i sukienic.
- II. Maksymilian Wierzbicki: kolaż inwestycji dofinansowanych z Funduszy Europejskich w gminie Nałęczów
- III. Julia Śmigielska: Rewitalizacja klasztoru OO. Dominikanów w Lublinie.

Do zobrazowania swoich obserwacji wykorzystali bardzo różne techniki plastyczne, od rysunku, przez farbę plakatową aż po kolaż i batik.

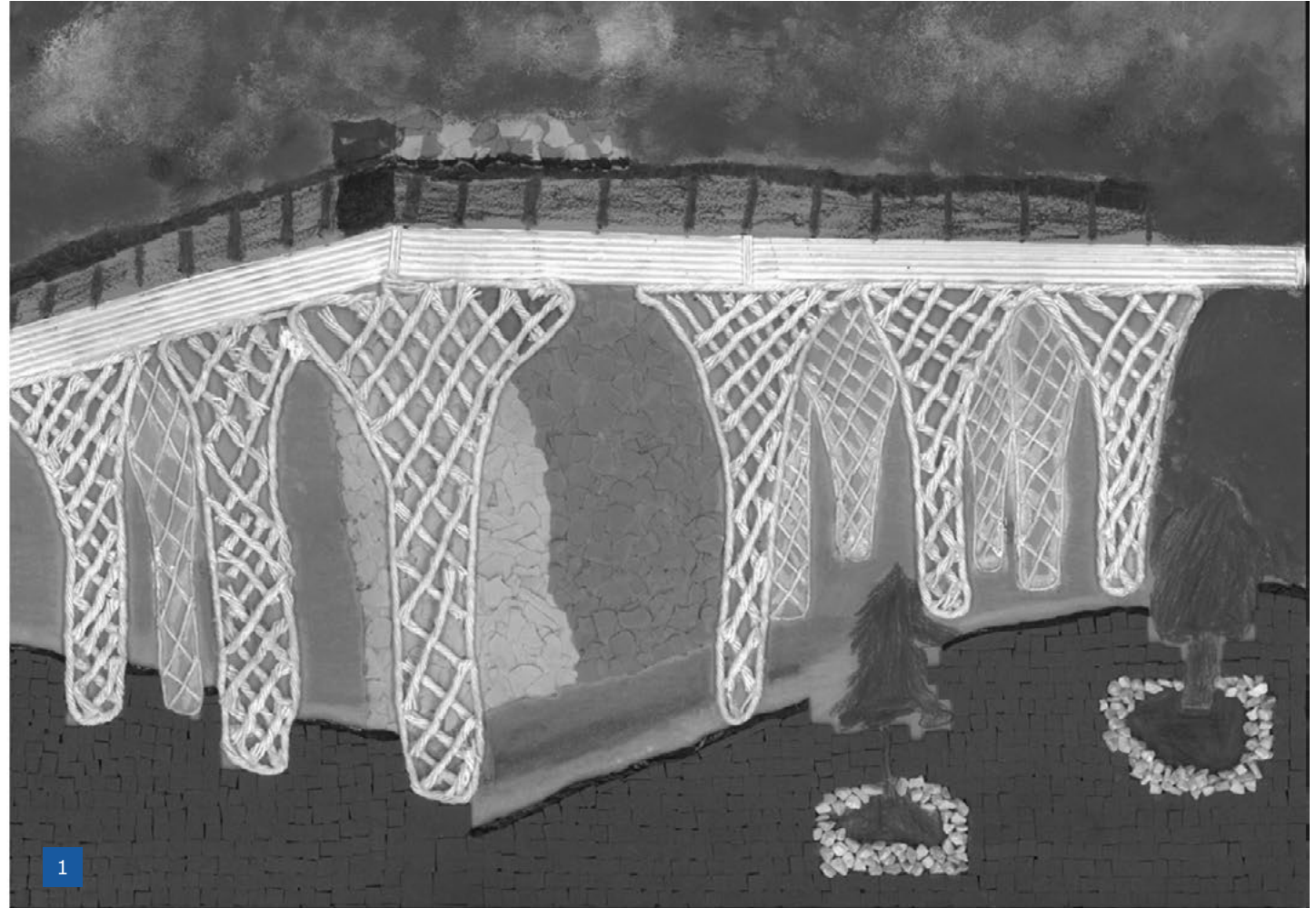
– „Dzieci w niezwykle oryginalny sposób przedstawiły zrealizowane w regionie in-

westycje. A jak wiemy rozwój można osiągnąć poprzez rozbudowę szeroko pojętej infrastruktury: od dróg, poprzez przedszkola, rewitalizację zabytków, po budowę szpitali czy walkę z bezrobociem. Dzieci z klas I-VIII pokazały te najbardziej imponujące przedsięwzięcia” – mówił Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Laureaci i wyróżnieni otrzymali z rąk Marszałka Województwa otrzymali profesjonalne zestawy malarskie oraz bilety wstępu do ZOOM-u Natury w Janowie Lubelskim.

Galeria prac nagrodzonych w IV edycji konkursu plastycznego „Lubelskie pięknieje. Jak Fundusze Europejskie zmieniają Twoją okolicę”

Nowe miejsca wychowania przedszkolnego w województwie lubelskim

Z badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w naszym regionie są aż 183 gminy o stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej niższym niż średnia dla województwa lubelskiego. Według danych GUS na koniec roku 2020 wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej dla województwa lubelskiego wynosił 87,6%. Dzięki środkom z Funduszy Europejskich ta sytuacja może się poprawić.

Dzieci są nadzieją, która rozkwita wciąż na nowo, projektem, który nieustannie się urzeczywistnia, przyszłością, która pozostaje zawsze otwarta.

Jan Paweł II

Nabór wniosków o dofinansowanie projektów

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie (DW EFS) 29 listopada 2023 r. ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 10.2 Edukacja przedszkolna. Łączna kwota wsparcia w ramach naboru wynosi blisko 60 mln złotych. Wybrane w procedurze

naboru i oceny projekty będą realizowane na rzecz ośrodków wychowania przedszkolnego (OWP) zlokalizowanych w gminach o niższym stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej niż średnia dla województwa lubelskiego. Zastosowane kryterium wyboru projektów wynika z potrzeby wyrównywania szans edukacyjnych w gminach o niższym stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

Nabór wniosków o dofinansowanie projektów trwa od 6 grudnia 2023 r. do 29 stycznia 2024 r.

Na co można uzyskać wsparcie

Na dofinansowanie mogą liczyć aż trzy typy projektów:

1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego i związanej z tym bazy lokalowej i dydaktycznej (typ obligatoryjny).

Dzieci podczas zabaw w przedszkolu, Źródło: bank obrazów Microsoft 365

2. Unowocześnianie istniejącej bazy lokalowej i dydaktycznej w zakresie edukacji włączającej przedszkolnej.
3. Programy rozwojowe OWP, uwzględniające m.in.:
  - poprawę dostępności OWP,
  - dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze oraz specjalistyczne,
  - pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci, rodziców/opiekunów i nauczycieli, w tym w zakresie stymulowania rozwoju dziecka, rozwijania kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, działania na rzecz usprawniania relacji i współpracy kadry z rodzicami/opiekunami,
  - doskonalenie zawodowe kadry OWP (w tym nauczycieli i kadr zarządzających), w szczególności w zakresie pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dziećmi zdolnymi i z dziećmi z niepełnosprawnościami, podnoszenie jakości systemu zarządzania OWP.

Finansowane będą mogły być np.:

- koszty wynagrodzenia nauczycieli i zatrudnionego personelu,
- koszty wyżywienia dzieci
- podnoszenie kwalifikacji/kompetencji przez kadrę OWP.

Przybędzie miejsc dla przedszkolaków

Obligatoryjnym przedsięwzięciem w ramach tego naboru jest tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego i związanej z tym bazy lokalowej i dydaktycznej. Takie podejście

Magiczne przedszkole prowadzone przez Fundację Rozwoju Gospodarki i innowacji im. Eugeniusza Kwiatkowskiego

pozwole zwiększyć dostępność i wyeliminować nierówności w dostępie do edukacji przedszkolnej w różnych regionach naszego województwa. **Umożliwi rodzicom lepsze pogodzenie życia zawodowego i rodzinnego. Dzięki zwiększonej dostępności w miejscu zamieszkania, stworzy nowe miejsca pracy dla nauczycieli i pracowników przedszkoli a także**

przygotuje dzieci do nauki w szkole. Nowe miejsca wychowania przedszkolnego będą mogły zostać utworzone zarówno w nowych, jak i w już istniejących OWP. Realizacja wsparcia każdorazowo zostanie poprzedzona diagnozą aby pomoc trafiła tam, gdzie występują rzeczywiste deficyty i potrzeby.

Jak przygotować wniosek?

- Informacji dotyczących naboru szukajcie na w zakładce [Nabory](#).
- Na 15 grudnia br. wstępnie zaplanowane zostało szkolenie dla wnioskodawców. Zainteresowanych działem w tym szkoleniu zachęcamy do systematycznego odwiedzania zakładki [Spotkania informacyjne i wydarzenia](#). Jeśli nie chcesz przegapić istotnych informacji skorzystaj z [Newslettera](#).
- Na bieżąco informacji udziela [Punkt Kontaktowy - Departamentu Wdrażania EFS w UMWL](#).

DW EFS

Wsparcie dla społeczności marginalizowanych

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie zamyka 2023 rok naborem wniosków z zakresu integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych. Celem pomocy jest ograniczenie ryzyka wykluczenia, ubóstwa czy braku aktywności zawodowej. Ukie-runkowane działania na zwiększenie dostępności do usług społecznych i zdrowotnych, w tym edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych społeczności marginalizowanych to istotne wymiary indywidualizowanego wsparcia.

Różnice kulturowe, językowe oraz ne-gatywny odbiór przez lokalne środo-wisko to jedne z czynników, które nie-wątpliwie mają wpływ na zagrożenie wykluczeniem społecznym mniejszości etnicznych. Celem działań podjętych w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 jest wzrost aktywności zawodowej i uczestnictwa w życiu społecznym członków spo-łeczności marginalizowanych, w tym Romów.

Zasada zwalczania dyskryminacji ujęta w *Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, podkreśla: *Unia dąży do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełno-sprawność, wiek lub orientację seksualną.*

Nabór wniosków o dofinansowanie

Zgodnie z Harmonogramem naborów wniosków o dofinansowanie dla progra-mu Fundusze Europejskie dla Lubelskie-go 2021-2027 na 14 grudnia 2023 r. za-planowane zostało rozpoczęcie naboru wniosków w ramach Działania 8.4 Inte-gracja społeczno-gospodarcza społecz-ności marginalizowanych. Łączna kwota wsparcia w ramach naboru przekracza 11 mln zł.

Nabór potrwa on do 15 stycznia 2024 r., a adresatami wsparcia są:

- mniejszości narodowe/etniczne;
- organizacje społeczeństwa obywa-telskiego;
- osoby należące do społeczności marginalizowanych, w tym Romo-wie oraz ich dzieci;
- przedsiębiorcy;
- społeczności lokalne.

Obszary tego wsparcia określają typy projektów:

1. Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej

oraz wykształcenia członków spo-łeczności marginalizowanych obej-mujące m.in. działania w zakresie edukacji dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.

2. Działania antydyskryminacyjne na rzecz osób i instytucji z otoczenia środowiska Romów.
3. Działania w zakresie edukacji pro-zdrowotnej (jako działania uzupeł-niające i wspierające funkcjonowa-nie w społeczeństwie oraz na rynku pracy).
4. Działania w zakresie komunikacji społecznej (jako działania uzupeł-niające).

5. Poprawa dostępu do podstawowych usług społecznych, w szczególności usług pomocy społecznej i opieki zdrowotnej.

6. Budowanie zdolności organiza-cji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających integrację społeczno-gospodarczą społeczności marginalizowanych.

Wśród podmiotów, które mogą apliko-wać o dofinansowanie projektów są:

- Administracja publiczna;
- Partnerzy społeczni;
- Służby publiczne;
- Organizacje społeczne i związki wy-znaniowe;
- Przedsiębiorstwa.

Wsparcie w ramach Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych kierowane jest między innymi do społeczności romskiej oraz ich dzieci

Fundusze Europejskie

Punkt kontaktowy Funduszy Europejskich
w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Lublinie
ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin, III piętro, pokój 330
tel. 81 463 53 63, 605 903 491

e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

Wsparcie społeczności romskiej

Jednym z typów projektów jakie przewidziano w ramach Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych są **działania antydyskryminacyjne na rzecz osób i instytucji z otoczenia środowiska Romów**. Jak pokazują dane wg *Rozmieszczenie mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa lubelskiego, z uwzględnieniem podziału na powiaty i gminy, według danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r.*, duże skupiska osób należących do mniejszości etnicznej **romskiej** znajdowały się na terenie powiatu:

- bialskiego (Międzyrzec Podlaski);
- tomaszowskiego (Tomaszów Lubelski);
- kraśnickiego (Kraśnik);
- lubartowskiego (Lubartów);
- łukowskiego (Łuków);
- opolskiego (Opole Lubelskie, Ponia-towa);
- puławskiego (Puławy);
- ryckiego (Dęblin);
- świdnickiego (Świdnik)
- oraz w miastach na prawach powiatu Chełm, Lublin i Zamość.

Unijne ramy strategiczne dotyczące Romów na lata 2020-2030 zawierają Plan wspierania Romów w Unii Europejskiej. Dokument obejmuje siedem kluczowych obszarów: równouprawnienie, włączenie, udział, kształcenie, zatrudnienie, zdrowie i mieszkalnictwo.

Szkolenia

Zapraszamy Wnioskodawców na wydarzenia w ramach Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych

Webinarium	21.12.2023 r.
Dni otwarte	09.01.2024 r.

Szczegółowe informacje na ten temat publikowane będą na stronie internetowej

WUP w Lublinie

Kierunek neutralność klimatyczna

12 października 2023 r. Miasto Zamość otrzymało umowę na realizację projektu, którego całkowita wartość wynosi ponad 440 tys. zł, a kwota dofinansowania z EFRR przekracza 374 tys. zł. Umowa została zawarta w wyniku rozstrzygnięcia naboru w ramach Działania 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Jednym z celów programu jest wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzykom związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami. Typ 5 projektu, którego dotyczył rozstrzygnięty w październiku nabór wniosków o dofinansowanie zakłada „Wsparcie systemów doradztwa sprzyjających osiągnięciu neutralności klimatycznej”.

Doradztwo na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej

Usługi doradcze świadczone w ramach projektu „Działania związane z doradztwem dotyczącym neutralności klimatycznej w Mieście Zamość” realizowanego przez samorząd Zamościa pozwolą na zbudowanie potencjału adaptacyjnego poszczególnych Wnioskodawców do zmian klimatu na poziomie strategicznym. Przełoży się to na wypracowanie kierunków interwencji i priorytetów działań na konkretne działania adaptacyjne zarówno na poziomie infrastrukturalnym, jak i na poziomie działań nieinwestycyjnych.

Analiza wykonanych usług doradczych pomoże w określeniu i wdrożeniu w Zamościu działań związanych ze zmianami klimatycznymi, energią odnawialną czy też zrównoważonym rozwojem.

Udzielane wsparcie doradcze w perspektywie długoterminowej może być pomocne przy przygotowywaniu projektów dotyczących:

- wspierania inwestycji w zakresie małej retencji wodnej, w szczególności w ekosystemach oraz zlewniach elementarnych, w tym naturalnych ekosystemach na obszarach cennych przyrodniczo oraz ekosystemach przekształconych wykorzystywanych na potrzeby produkcji rolnej, w tym poprzez zabiegi agrotechniczne, dobór gatunków i zbiorowisk roślin,
- zrównoważonego zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, w szczególności z wykorzystaniem zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury, zastosowanie wodoprzepuszczalnych nawierzchni oraz odszczelniania nawierzchni nieprzepuszczalnych,
- działań informacyjno - edukacyjnych i edukacyjnych w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych - jako element szerszego projektu związanego z adaptacją do zmian klimatu.

Zamość będzie realizował swój projekt w okresie od 1 marca 2024 r. – 30 kwietnia 2026 r.

DW EFRR

Samorząd Zamościa już kilka lat temu rozpoczął działania na rzecz neutralności klimatycznej. Przy wsparciu Funduszy Europejskich udało się zmodernizować miejski system oświetlenia ulicznego

Stypendia dla najzdolniejszych

W lipcu rozpoczęła się realizacja dwóch projektów stypendialnych dla uczniów w województwie lubelskim. Są to: „Lubelskie wspiera uzdolnionych” oraz „Lubelska kuźnia talentów”. Projekty finansowane są z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 w ramach Działań: 10.3 Kształcenie ogólne i 10.4 Kształcenie zawodowe.

Przed rokiem stypendia najlepszym uczniom naszego regionu wręczał Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski

Celem projektów jest pomoc w rozwijaniu wiedzy i umiejętności specyficznych, motywowanie i wspieranie rozwoju emocjonalno-społecznego oraz wspieranie twórczego myślenia zdolnych uczniów. Na stypendialne wsparcie liczyć może młodzież uczęszczająca do szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących oraz szkół zawodowych.

Stypendialnym wsparciem w roku szkolnym 2023/2024 objętych będzie łącznie 1142 uczniów. Jest to młodzież począwszy od klasy V szkoły podstawowej, poprzez licealistów, uczniów techników, szkół branżowych pierwszego i drugiego stopnia, uczniów szkół artystycznych oraz policealnych.

Wsparcie dla zdolnych w złej sytuacji materialnej

Stypendia w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 skierowane są do uczniów zdolnych, a jednocześnie znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, takiej jak trudna sytuacja materialna rodziny, posiadanie przez ucznia orzeczenia

o niepełnosprawności lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Zapisy dotyczące sytuacji społeczno-ekonomicznej uczniów wynikają z zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego I Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1296/2013. Dokument ten nakłada na państwa członkowskie obowiązek wspierania równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia. W szczególności dotyczy to grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wspieranie i motywowanie młodych, zdolnych ludzi, którzy na drodze do pełnego rozwoju napotykają problemy finansowe lub borykają się z niepełnosprawnością jest szczególnie ważne, gdyż należy wyrównywać ich szanse na

możliwie wszechstronną edukację, tak, aby nie został zaprzepaszczonej posiadanej przez nich potencjał.

Nabór wniosków

Wnioski o przyznanie stypendiów można było składać przez cały wrzesień br. Swoje aplikacje złożyło w tym czasie ponad 1200 osób. Ze względu na różnorodność sytuacji rodzinnych uczniów, wnioski wymagały szczegółowej weryfikacji. W wielu przypadkach wnioskodawcy musieli wprowadzić dodatkowe korekty i uzupełnienia ze strony wnioskodawców.

O przyznanie stypendium w ramach obu projektów mogli ubiegać się uczniowie, którzy zamieszkują lub uczą się na obszarze województwa lubelskiego, a w roku szkolnym 2023-2024 są uczniami:

- V, VI, VII i VIII szkoły podstawowej lub uczniami czteroletniego liceum ogólnokształcącego, z wyłączeniem szkół dla dorosłych,
- kształcącymi się w formie dziennej w szkole prowadzącej kształcenie zawodowe.

Przyszli stypendyści muszą spełniać najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- a) miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub miesięczny dochód ucznia nie przekracza kwoty 2 249,79 zł,
- b) posiadają aktualne na dzień składania wniosku orzeczenie o niepełnosprawności ucznia,
- c) posiadają aktualne na dzień składania wniosku orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- d) w poprzednim roku szkolnym 2022-2023, musieli wykazać się odpowiednią średnią arytmetyczną z rocznych ocen klasyfikacyjnych ze wszystkich zajęć edukacyjnych.

Szczegółowe informacje dotyczące kryteriów dla poszczególnych projektów znajdziecie w regulaminach programów stypendialnych:

- „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2023-2024”,
- „Lubelska kuźnia talentów 2023-2024”.

Uczniowie ubiegający się o wsparcie przygotowywali plany rozwoju edukacyjnego. Określali w nich planowany na bieżący rok szkolny cel rozwoju, kompetencje, które zechcą pogłębić, działania jakie przyczynią się do wzrostu wiedzy i umiejętności oraz wstępne wydatki jakie poniosą w związku z realizacją swoich zamierzeń.

Korzyści

Wartość przewidzianego na rok szkolny 2023-2024 stypendium wynosi 600 zł miesięcznie. Uczniowie pobierają je przez 10 miesięcy – od września 2023 r. do czerwca 2024 r. Tak jak w latach poprzednich, pierwsze pieniądze wpłyną na konta stypendystów na przełomie roku kalendarzowego.

Dzięki stypendiom młodzież będzie mogła sfinansować m. in.:

- dodatkowe zajęcia,
- wyjazdy edukacyjne,
- podręczniki,
- subskrypcje,
- sprzęt komputerowy,
- sprzęt i materiały niezbędne do nauki zawodu.

Stypendia w podziale na poszczególne projekty stypendialne otrzyma:

- „Lubelskie wspiera uzdolnionych” – 754 uczniów;
- „Lubelska kuźnia talentów” – 388 uczniów.

Warto także podkreślić, że stypendyści w swoich działaniach nie będą osamotnieni. Poza pomocą finansową mogą także liczyć na wsparcie opiekuna dydaktycznego czyli nauczyciel, pedagog szkolny lub doradca zawodowy, którego wiedza i umiejętności pomogą uczniowi zrealizować plany edukacyjne. Celem tej opieki jest m.in.:

- wsparcie w przygotowaniu i realizacji indywidualnego planu rozwoju edukacyjnego stypendysty,
- wsparcie w wykorzystaniu stypendium na cele edukacyjne,
- aktywna współpraca z uczniem i monitorowanie jego osiągnięć edukacyjnych, stymulowanie samokształcenia,
- inspirowanie do pracy własnej oraz motywowanie do udziału w olimpiadach, konkursach, turniejach, warsztatach, a także do angażowania się ucznia w działalność społeczną, kulturalną czy sportową.

DKEiDN

Poradnik dla zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą

Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 otwiera nowe możliwości dla przyszłych przedsiębiorców. Działanie 9.1 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP przewiduje wiele form wsparcia jakie świadczyć mogą urzędy pracy, na rzecz bezrobotnych. Jedną z nich jest jednorazowe wsparcie na podjęcie działalności gospodarczej. Z kolei Wojewódzki Urząd Pracy zadbał o teoretyczne przygotowanie przyszłych przedsiębiorców.

Własny biznes to wyzwanie i kusząca alternatywa „bycia szefem”, jednocześnie zachęcająca wizja niezależności i realizacji swoich marzeń zawodowych. Chcąc Państwu ułatwić etap wyszukiwania informacji w tematycznym zakresie polecamy poradnik „**Pierwsze kroki w biznesie**”.

Pomysł to połowa sukcesu

Chęć założenia firmy, to tylko początek długiej drogi do sukcesu. Poradnik w przystępny sposób krok po kroku „przeprowadza” czytelnika przez istotne etapy zakładania własnej firmy: od pomysłu po realizację.

Czytelnicy znajdą w nim wskazówki od czego rozpocząć zakładanie własnej działalności gospodarczej. Pierwszym etapem realizacji powinien być prawidłowo skonstruowany biznesplan. To od niego w dużej mierze zależy, czy otrzymamy wsparcie finansowe w ramach dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zarządzanie firmą niesie za sobą ryzyko konsekwencji finansowych, zatem przed podjęciem decyzji o rozpoczęciu działalności gospodarczej należy zaplanować właściwą strategię działania oraz przeprowadzić rzetelną analizę szans i zagrożeń.

Publikacja została przygotowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Lublinie oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie. Jeżeli

są Państwo zainteresowani tradycyjną wersją poradnika, prosimy o kontakt na adres e-mail: centrum@wup.lublin.pl

Fundusze Europejskie na aktywizację zawodową

Lektura podręcznika to dobry pomysł dla wszystkich, którzy zainteresowani są rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. Także tych, którzy skorzystają dotacji na ten cel jakie przyznają Miejski i Powiatowe Urzędy Pracy. We współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy realizują one w ramach Działania 9.1 Aktywizacja zawodowa programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 projekty dzięki którym bezrobotni **skorzystają** między innymi z jednorazowych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej.

WUP założył realizację 6 cykli projektów. Każdy z nich potrwa półtora roku. I edycja jest już w fazie realizacji. Potrwa do końca czerwca 2024 r.

Terminy kolejnych edycji:

- II edycja od 1.01.2024 r. - 30.06.2025 r.
- III edycja od 1.01.2025 r. - 30.06.2026 r.
- IV edycja od 1.01.2026 r. - 30.06.2027 r.
- V edycja od 1.01.2027 r. - 30.06.2028 r.
- VI edycja od 1.01.2028 r. - 30.06.2029 r.

WUP w Lublinie

Regionalne Granty na rewitalizację – kolejne źródło finansowania dla projektów rewitalizacyjnych

Gminy z terenu województwa lubelskiego, które planują wdrażanie działań rewitalizacyjnych, już niebawem otrzymają kolejne potencjalne źródło finansowania swoich przedsięwzięć. Będzie to możliwe dzięki Regionalnym Grantom na rewitalizację.

Rewitalizacja zajmuje istotne miejsce w systemie wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Zgodnie z postanowieniami programu wspierana będzie rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich oraz obszarów innych niż miejskie w oparciu o gminne programy rewitalizacji, zaś inwestycje będą obejmowały kompleksowe działania mające na celu przeciwdziałanie degradacji infrastruktury i przestrzeni publicznej, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej

oraz poprawę środowiska zamieszkania. Łączna alokacja na działania rewitalizacyjne wynosi ponad 130 milionów euro, z czego 83,8 mln euro zaplanowano dla projektów rewitalizacyjnych terenów miejskich, zaś 46,7 mln euro dla projektów rewitalizacyjnych terenów innych niż miejskie.

Regiony rewitalizacji 3.0

– *Należy pamiętać, że Gminne Programy Rewitalizacji powinny zakładać finansowanie projektów z różnych źródeł, nie tylko z programu regionalnego*

– *przypomina Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego*, zapowiadając jednocześnie, że do katalogu potencjalnych źródeł finansowania niebawem dołączy kolejne.

– *Województwo Lubelskie planuje przystąpić do projektu „Regiony Rewitalizacji 3.0”, który przewiduje przyznawanie atrakcyjnych grantów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne pochodzące ze środków Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 – precyzuje Marszałek.*

Kompleksowa rewitalizacja centrum miasta Ryki

Projekt „Regiony Rewitalizacji 3.0” będzie realizowany we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej: MFiPR) w latach 2024-2027, a jego głównym celem jest wzmocnienie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych, a także wsparcie funkcjonowania Zespołów ds. rewitalizacji działających w urzędach marszałkowskich. Projekt będzie kontynuacją analogicznego zadania zrealizowanego przez Województwo Lubelskie we współpracy z MFiPR w latach 2020-2022 r.

– Podczas realizacji poprzedniego zadania zapewnialiśmy gminom wsparcie szkoleniowe i indywidualne doradztwo w zakresie przygotowania Gminnych Programów Rewitalizacji – przypomina **Anna Brzyska, Dyrektor Departamentu Zarządzania Programami Regionalnymi w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie.** – Te formy wsparcia spotkały się z dużym zainteresowaniem oraz uznaniem przedstawicieli samorządów, dlatego przyjęliśmy zaproszenie Ministerstwa do przystąpienia do kolejnej edycji projektu. Tym razem jednak wsparcie merytoryczne zostanie uzupełnione o atrakcyjny komponent finansowy w postaci grantów – zapowiada Dyrektor Brzyska.

W ramach konkursu grantowego, którego szczegóły poznamy w 2024 roku, planowane jest wsparcie dla zintegrowanych mini-projektów rewitalizacyjnych obejmujących działania społeczne oraz drobne inwestycje. Wśród zakładanych celów projektów można wymienić:

zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich, wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym, wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów, a także wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności.

Dla kogo grant?

O grant w wysokości do 200 tysięcy złotych będą mogły się ubiegać gminy, ich jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe. W celu odpowiedniego przygotowania gmin do uczestnictwa w konkursie, w dniu 2 października 2023 roku do wszystkich gmin z terenu województwa lubelskiego zostało wystosowane pismo rekomendujące umieszczenie w tworzonych GPR stosownych zapisów umożliwiających realizację projektów grantowych bez konieczności późniejszego aktualizowania GPR. Ujęcie projektu grantowego w GPR będzie stanowić podstawowe kryterium,

którego spełnienie umożliwi udział w naborze wniosków o dofinansowanie mini-projektów rewitalizacyjnych. W świetle założeń konkursu grantowego, mini-projekt rewitalizacyjny powinien zostać zamieszczony w ramach charakterystyki „pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacji, realizujących kierunki działań (...)”, o których mowa w art. 15 ust. 5 pkt. b) Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Za przeprowadzenie konkursu grantowego odpowiedzialny będzie działający w ramach Urzędu Marszałkowskiego Zespół ds. rewitalizacji, który na bieżąco wspiera jednostki samorządu terytorialnego w ich pracach nad przygotowaniem Gminnych Programów Rewitalizacji. Niezależnie od konkursu grantowego, na wiosnę 2024 roku planowane są nabory wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027.

DZ PR

Rewitalizacja z przebudową budynku kościoła pw. Św. Ducha w Kraśniku wraz z otoczeniem i zagospodarowaniem terenu oraz budową parkingu

Wystawa fotografii prezentujących sukcesy projektów, które wsparły Fundusze Europejskie wróci na ulice miast naszego regionu już 8 kwietnia 2024 r.

Lubelskie Fundusze Europejskie w obiektywie

Województwo Lubelskie po raz drugi prezentuje plenerową wystawę zdjęć ukazującą efekty wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

Minęło już 19 lat naszej przynależności do Unii Europejskiej. Jak bardzo obecność Polski w strukturach tej wspólnoty wpłynęła na nasze najbliższe otoczenie, prezentuje plenerowa wystawa przygotowana przez Departament Zarządzania Programami Regionalnymi, która 30 października br. wyruszyła w podróż po naszym województwie. Pierwszymi miastami, które wystawa odwiedza są Janów Lubelski i Krasnystaw.

Informacja o funduszach

Wystawa pokazuje nie tylko zdjęcia, ale także informacje o projekcie m.in. wartość dofinansowania z Funduszy Europejskich, opis zrealizowanej inwestycji

oraz okres w jakiej była realizowana. Co ważne, jest również okazją do pozyskania wiedzy na temat aktualnych możliwości pozyskania unijnego wsparcia. Pierwszego dnia każdej ekspozycji wystawy towarzyszył i towarzyszyć w przyszłym roku będzie Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich. Jego pracownicy udzielają odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące Funduszy Europejskich.

Fundusze Europejskie na zdjęciach

Prezentowane na ekspozycji zdjęcia wybranych projektów, to fotograficzna dokumentacja niewielkiego wycinka najciekawszych dokonań Beneficjentów

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2021. Zwiedzający mogą zobaczyć fotografie nowoczesnego węzła komunikacyjnego Dworca Metropolitalnego w Lublinie czy nowatorskich technologii wdrożonych przez firmy Pro-Project czy As-Babuni. Inne prezentują odnowione, dzięki projektom rewitalizacyjnym, obiekty i miasta naszego województwa m.in.: Pałacu Potockich w Radzynie Podlaskim, XVIII-wiecznego kościoła p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Ostrowie Lubelskim czy historycznych ulic Opola Lubelskiego. Dzięki unijnemu wsparciu edukacja na każdym jej poziomie zyskała nową ja-

Jako pierwsi wystawę prezentującą osiągnięcia projektów współfinansowanych przez Fundusze Europejskie zobaczyli mieszkańcy Janowa Lubelskiego

kość. Doskonałym tego przykładem są prezentowane na wystawie projekty takie jak „Podniesienie jakości kształcenia zawodowego w Powiecie Puławskim” oraz „Wzrost potencjału edukacyjnego 3 szkół zawodowych Powiatu Biłgorajskiego poprzez wykonanie prac modernizacyjnych oraz zakup wyposażenia”. Nie zabrakło również ważnych projektów, które służą seniorom i osobom z niepełnosprawnościami. Dowodem tego są fotografie Środowiskowego Centrum Wsparcia poprzez rewitalizację terenu po byłej Przychodni specjalistycznej przy Al. Niepodległości 23 w Kraśniku.

– *Fotografie te potwierdzają, że jako województwo, nie zmarnowaliśmy ani czasu, ani pieniędzy, a zgromadzone ogromne doświadczenie wykorzystujemy przy realizacji kolejnej odsłony unijnego budżetu dla naszego regionu – podkreśla Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.*

Wystawa jak podróż

To nie pierwszy raz, kiedy promujemy projekty unijne w tak intrygujący sposób. Rozpoczęty w Janowie Lubelskim cykl wystaw, jest już drugą odsłoną efektów wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w postaci wystawy fotograficznej. W ubiegłym roku w 10 miastach powiatowych (Kraśnik, Lublin, Ryki, Łuków, Radzyń Podlaski, Biłgoraj, Tomaszów Lubelski, Puławy, Zamość, Świdnik) zaprezentowaliśmy zdjęcia projektów dofinansowanych z Funduszy Europejskich. Były wśród nich między

innymi: zakup nowoczesnego taboru kolejowego, zmodernizowane drogi czy odnowione zabytki i miejsca, w tym żłobki i szkoły. Kolejna edycja wystawy udowadnia, że programy i projekty realizowane dzięki Funduszom Europejskim nieustannie dostarczają nowych, inspirujących doświadczeń.

Gdzie zobaczymy mobilną ekspozycję?

Wystawa w ciągu roku (październik 2023 - październik 2024) odwiedzi 15 miast powiatowych. Po zimowej przerwie wystawa wróci 8 kwietnia 2024 roku i odwiedzi powiaty:

- chełmski,
- lubelski,
- lubartowski,
- parczewski,
- bialski,
- włodawski,

- hrubieszowski,
- opolski,
- łączyński,
- kraśnicki,
- radzyński,
- rycki,
- tomaszowski.

Szczegółowy harmonogram tych wystaw przedstawimy oczywiście na naszej stronie internetowej i w kolejnym wydaniu „Pulsu Regionu”.

Wystawa online

Wszystkich, którzy nie mogą zobaczyć wystawy w plenerze, zapraszamy do odwiedzenia jej [wersji cyfrowej](#).

Ekspozycja w Krasnymstawie

15-lecie istnienia Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich!

Magdalena Sulowska (kierownik oddziału)

Ewelina Kruszyńska (GPI)

Mateusz Roczkowski (GPI)

Jerzy Maj (GPI)

W tym roku mija 15 lat od powstania pierwszych Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w Polsce. Punkty przybliżają mieszkańcom naszego województwa zasady ubiegania się o Fundusze Europejskie.

Z tej okazji specjaliści Sieci Punktów Informacyjnych województwa lubelskiego (PIFE) wzięli udział we wspólnym świętowaniu podczas konferencji w dniu 7 listopada br. w Józefowie. W trakcie wydarzenia uczestnicy (przedstawiciele Ministerstwa, specjaliści i koordynatorzy sieci z regionów oraz zaproszeni goście) podsumowali 15 lat działalności Punktów.

PIFE naszego województwa służą swoją specjalistyczną pomocą i rozwiązują wszelkie problemy. Dbają o to aby korzystanie z Funduszy Europejskich było prostsze i bardziej dostępne. Specjaliści z Sieci pomagają głównie poprzez realizację szkoleń, webinarów czy spotkań informacyjnych. Udzielają również konsultacji indywidualnych, telefonicznych i mailowych.

Innopoint i...

Od niedawna przedsiębiorcy z naszego województwa mogą korzystać z nowej usługi PIFE o nazwie Innopoint. Odpowiada ona na potrzebę jeszcze precyzyjniejszej informacji w zakresie wsparcia Badań, Rozwoju i Innowacji. Specjaliści ds. Funduszy Europejskich pomagają zatem w większym

stopniu przedsiębiorcom zainteresowanym innowacjami.

PPP

Od 2022 roku Konsultanci Głównego Punktu Informacyjnego w Lublinie wyjaśniają, czym jest Partnerstwo Publiczno Prywatne i jakie daje korzyści. Dokonują również wstępnej analizy możliwości realizacji projektu w tej formule oraz wskazują ew. programy operacyjne, które pozwalają włączyć do projektu finansowanie z Funduszy Europejskich.

Nie wiesz jak sięgnąć po fundusze Europejskie? Skontaktuj się z nami

- Główny Punkt Informacyjny w Lublinie,
- Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie,
- Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu.

Zapisz się do newslettera na stronach:

Na fotografiach pracownicy Oddziału Informacji o Funduszach Europejskich. [Fundusze Europejskie dla Lubelskiego](#) lub [Portal Funduszy Europejskich](#)

PIFE

Krzysztof Prybuła (GPI)

Agnieszka Brzozowska (GPI)

Harmonogram międzynarodowych wydarzeń gospodarczych dla MŚP

Justyna Pietraszewska (LPI Chełm)

Jolanta Kosowska (LPI Chełm)

Zofia Matwij (LPI Zamość)

Katarzyna Zawiślak (LPI Zamość)

Zarząd Województwa Lubelskiego zaakceptował harmonogram wyjazdów na misje gospodarcze, wydarzenia targowo-wystawiennicze oraz wydarzenia związane z promocją MŚP w kraju i za granicą na lata 2024-2026 organizowanych w ramach projektu „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III”.

Harmonogram zawiera propozycję międzynarodowych wydarzeń gospodarczych na najbliższe trzy lata. Już dzisiaj ofertę dla siebie znajdą przedsiębiorcy reprezentujący między innymi branże: rolno-spożywcza, turystyczna, budowlana, IT/ICT, medyczna i farmaceutyczna.

Zarząd Województwa Lubelskiego uwzględnił potrzeby przedsiębiorców z województwa lubelskiego, które mogą w tym czasie się pojawić. W harmonogramie jest więc przestrzeń na rekomendacje przedsiębiorców oraz możliwość jego aktualizacji zgodnie z bieżącą ofertą wydarzeń gospodarczych na świecie.

W celu weryfikacji potrzeb przedsiębiorców w zakresie udziału w wydarzeniach o charakterze gospodarczym zapraszamy do wypełnienia ankiety.

Misje gospodarcze to szansa na rozwój

Udział przedsiębiorców w wyjazdach zagranicznych służyć ma wzmocnieniu potencjału eksportowego firm sektora MŚP z województwa lubelskiego oraz ich ekspansji na rynki zagraniczne. Dzięki udziałowi w misjach rośnie rozpoznawalność przedsiębiorców zwłaszcza w zdiagnozowanych kluczowych sektorach gospodarki, które stanowią o konkurencyjności regionu. Niebagatelne znaczenie ma również nawiązanie nowych kontaktów biznesowych przez

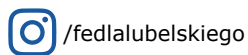
MŚP z regionu, które będą owocować zdobyciem nowych rynków zbytu i kanałów dystrybucji.

Kontakt

W sprawie harmonogramu wyjazdów na misje gospodarcze, wydarzenia targowo-wystawiennicze oraz wydarzenia związane z promocją MŚP w kraju i za granicą prosimy o kontakt z Departamentem Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie: gospodarka@lubelskie.pl, tel. 81 537 16 51.

Departament Gospodarki

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 68 64, (81) 441 68 65
e -mail: kontakt@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Partyzantów 3, 22–400 Zamość
tel.: (84) 63 80 267
e -mail: zamosc@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Mickiewicza 37, p. 112, 22–100 Chełm
tel.: (82) 56 51 921, 514 924 194
e -mail: chelm@feu.lubelskie.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie

Departament Zarządzania Programami Regionalnymi   pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e -mail: drpo@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego   pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 75, fax: (81) 441 65 76
e -mail: defrr@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego   pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Czechowska 19, 20–072 Lublin
tel.: (81) 441 68 43, fax: (81) 441 68 53
e -mail: efs@lubelskie.pl

Biuro Certyfikacji i Księgowania Wydatków   pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 82, fax: (81) 441 65 79
e -mail: certyfikacja@lubelskie.pl

Biuro Rzecznika Funduszy Europejskich   pon. 7:30–17:30; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 478 13 31, fax: (81) 478 13 32
e -mail: rzecznikrpo@lubelskie.pl

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie   pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20–704 Lublin tel.: (81) 462 38 12, (81) 462 38 31
fax: (81) 462 38 40
e -mail: lawp@lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie   pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Obywatelska 4, 20–092 Lublin
tel.: (81) 463 53 63
e -mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

